

ohohlek@hotmail.com

นกละคร ของประชาชน

“มากกว่าความสิ้นเปลืองของการเล่าเรื่อง ละครที่ดีควรมีคุณค่า อธิบายสังคม และเป็นเรื่องของประชาชน” ประเด็นสำคัญของการพูดคุยของ “ครูอ้อย” พรรณีรัตน์ คำรุง ภาควิชาศิลปะการละคร คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อธิบายในหัวข้อ “ต้นทางละครเพื่อประชาชน” ระหว่างกิจกรรม “ทราบแล้ว...เปลี่ยน เวที สัมมนานอกห้องความรู้ละครเพื่อการเปลี่ยนแปลง” ที่มูลนิธิสื่อชาวบ้าน (มะขามป้อม) สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) จัดขึ้นเมื่อเร็วๆ นี้

งานละครชุมชน นับศาสตร์ความเป็นศิลปะ ละครที่ดีไม่จำเป็นต้อง Art (เป็นศิลปะ) สูงส่ง จริงอยู่ที่องค์ความรู้ศิลปะแบบตะวันตกเป็นความรู้หนึ่ง แต่เวลาเดียวกันต้องมองให้ออกถึงความรู้ใกล้ตัว เห็นความเป็นไปในชุมชน อะไรที่เป็นรากเหง้า ต้องอะไรคือความดี ความงาม สิ่งใดคือวิถีปฏิบัติมาช้านาน และละครของเราจะเข้าไปมีส่วนตรงนั้น เป็นการสร้างมูลค่าของงานที่เข้ากับชุมชนได้ โดยที่นั่นคือมูลค่าความงามที่งดงามไม่แพ้ยามความงามแบบอื่นใด

ยกตัวอย่างละครเยาวชนเรื่อง “พะยุงต้นเดียว” จากกลุ่มเด็กกรีกป่า จ.สุรินทร์ ซึ่งสะท้อนความเป็นไปของบ้านเกิดหลังพื้นที่ป่าที่คืนเคยถูกรุกทำลายจากขบวนการตัดไม้ และทำให้ต้นพะยุงขนาดใหญ่ประจำหมู่บ้าน ที่แผ่ด้วยศรัทธา ความเชื่อ ถูกทำลายไปต่อหน้าต่อตา

“แต่มันไม่ใช่การเข้ามาแอบตัดไม้แบบที่เคยได้ยิน เพราะเรื่องนี้ทำเป็นขบวนการ และมีคนในชุมชนได้ประโยชน์จากไม้พะยุงต้นนี้ พวกเขาซื้อคนในชุมชนให้มาร่วมด้วย เริ่มจากทำพิธีอัญเชิญผีตา-ยายที่เฝ้าป่าไปช่วยดูต้นทาง เสร็จจากกับเจ้าหน้าที่ป่าไม้ จนถึงเอาไม้ต้นนั้นออกไปจากชุมชน” ปอนด์ สุขานันท์ คิตชนะ นักศึกษา

ชั้นปี 1 มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หนึ่งในกลุ่มเด็กกรีกป่า เล่าเรื่องจริงที่เกิดขึ้น ณ ด.สำโรง อ.เมือง จ.มหาสารคาม บ้านเกิด

ส่วน “เอียด” สิทธิพงศ์ สังข์เศรษฐ์ บัณฑิตหนุ่มคนใต้ กลุ่ม “มะนาวหวาน” จ.สงขลา บอกอุดมการณ์ของตัวเองในการทำงานละคร ผ่านหัวข้อ “การเปลี่ยนแปลงหลากหลายจากมุมมองนักปฏิบัติ”ว่า ตลอด 2-3 ปีที่ทำกิจกรรมมา ความตั้งใจที่ไม่เคยเปลี่ยนเลยคือการหวังใช้ละครเป็นเครื่องมือเพื่อ “บอกข่าว” ที่เกิดขึ้นในชุมชน

“ผมมองว่าเรื่องใหญ่ที่บ้านผมคือมันกำลังจะไม่เหมือนเดิม มันมีข่าวแทบทุกช่วงว่าจะมีการสร้างนิคมอุตสาหกรรมแห่งใหม่ ทำโรงงานแยกก๊าซ ทำเรื่อน้ำมัน และนั่นมันทำให้เราต้องตั้งคำถามไปว่าความไม่เหมือนเดิมแบบนี้เราทำอะไรกับมันได้บ้าง ผมไม่ได้ปฏิเสธความเจริญนะ แต่ระหว่างที่จะทำอะไรก็อยากให้คนในชุมชนเขารู้ด้วย ให้เขาได้ตัดสินใจด้วยตัวเอง ได้ทำประชาคม เลือกลงจากข้อมูลผลประโยชน์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม (EIA) ผลกระทบทางสุขภาพ (HIA) เสียก่อน ไม่ใช่ให้คนไม่กี่คนมาชี้บอกว่าเราต้องรับกับอะไรบ้าง พวกผมนี่แหละหวังจะเป็นกระบอกเสียงหนึ่งที่จะเรียกร้องสิทธิในสวนนี้”

ระหว่างทางของ “นกละครประชาชน” จึงเต็มไปด้วยสำนึก ความหวัง สาระ และเสียงหัวเราะ